

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

На засіданні кафедри конституційного права
юридичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 26 серпня 2022р.)

**СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВИБОРЧІ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»,
що викладається в межах
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів з
спеціальності № 081 Право**

Назва дисципліни	Виборчі системи України
Адреса викладання дисципліни	79000, м. Львів, вул. Січових Стрільців 14, к. 507
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет Кафедра конституційного права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 08 Право Спеціальність 081 Право
Викладачі дисципліни	Чорненький Віталій Ігорович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права
Контактна інформація викладачів	Адреса: 79000, м. Львів, вул. Січових Стрільців 14, к. 507 (навчальний корпус юридичного факультету Львівського університету) Контактний номер телефону: +38 032 239 41 61 Адреси електронної пошти: vitaliy.chornenkyu@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Очні консультації відбуваються згідно затвердженого кафедрою графіку на відповідний семестр за адресою: 79000, м. Львів, вул. Січових Стрільців 14, к. 507 (навчальний корпус юридичного факультету Львівського університету) У виняткових випадках та у випадку особливих потреб можливі он-лайн консультації. Для погодження часу та способу он-лайн консультацій слід надіслати листа на електронну пошту викладача.
Сторінка дисципліни	Сторінка дисципліни перебуває у процесі розробки
Інформація про дисципліну	Навчальна дисципліна розроблена з метою поглибленого вивчення використання виборчих систем на різних типах виборів в Україні. В межах дисципліни проводиться ретроспективний аналіз використання різних типів виборчих систем в Україні, оцінка діючих виборчих систем та аналіз міжнародного досвіду використання виборчих систем.
Коротка анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Виборчі системи України» є вибірковою дисципліною з спеціальності 081 «Право» для освітньої програми «Магістр», яка викладається в 1 семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Мета: формування знань студентів про основні поняття виборчого права та виборчого процесу, правові основи проведення виборів в Україні та в державах-членах Європейського Союзу, зокрема у нових європейських демократичних державах; формування знань студентів про основні виборчі правила та процедури, встановлені у джерелах права та формування навичок їхнього застосування на практиці. Цілі: розкриття змісту основних понять виборчого права; роз'яснення змісту міжнародних правових стандартів у галузі виборчого права; аналіз різновидів виборчих систем, що використовуються в Україні та в державах - членах Європейського Союзу.
Література для вивчення дисципліни	Основна література 1. Конституція України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text 2. Виборчий кодекс України.

- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
3. Закон України «Про державний реєстр виборців».
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-16#Text>
4. Закон України «Про Центральну виборчу комісію України».
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-15#Text>
5. Дизайн системи адміністрування виборів. Хелена Катт, Ендрю Елліс, Майкл Мейлі, Алан Волл, Пітер Вулф. Міжнародний інститут сприяння виборам. 2014.
6. Конституційне право України [Текст] : підручник / В.І.Чушенко, І.Я.Заяць ; за заг. ред. проф. В.І.Чушенка. - Львів : ВЦ ЛНУ імені І.Франка ; К. : ВД " Ін Юре ", 2007. 488 с.
7. Конституційне право України : підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, В.П. Колісник та ін.; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.
8. Європейський демократичний доробок у галузі виборчого права. Матеріали Венеціанської Комісії, органів Ради: пер. з англ. / За ред. Ю.Ключковського. Вид. 2-е, випр. і доповн.- К.: ФАДА, 2009. 340 с.
9. Виборче право України. Навчальний посібник / За заг. ред. В.Ф. Погорілка, М.І. Ставнійчук. – К. : Парламентське вид-во, 2003. – 383 с.
10. Правове регулювання розгляду виборчих спорів: теоретичний і практичний аспекти: монографія / М.І. Смокович. К.: Юрінком Інтер, 2014. 576 с.
11. Marchal N., 'Conceptualizing the impact of digital interference on elections: a framework and agenda for future research', 2020. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3536281
12. Стаднік О.І. Реформування систем місцевих виборів в Україні в контексті зарубіжного досвіду / О.І. Стаднік. Одеса, 2020. 38 с.
URL:<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12657/Electoral%20systems.pdf?sequence=1>
13. Мохончук Б.С. Виборчі системи: порівняльно-правове дослідження / Б.С. Мохончук : монографія. Харків : Юрайт, 2021. 304 с.

Додаткова література:

1. Баймуратов М. О. Міжнародні виборчі стандарти: правова природа, змістовна та системна характеристика, актуальні питання імплементації в законодавство України. Маріуп. держ. ун-т. Представництво європ. орг. публіч. права в Україні. Суми. 2012. 227 с.
2. Вибори в Європейському Союзі / За ред. Д.С. Ковриженка ; Лабораторія законодавчих ініціатив. К. : ФАДА, 2006. 156 с.
3. Виборче право України. Навчальний посібник / За заг. ред. В.Ф. Погорілка, М.І. Ставнійчук. К. : Парламентське вид-во, 2003. 383 с.
4. Ключковський Ю.Б. Виборчі системи та українське виборче законодавство: монографія. Національний університет «Києво-Могилянська Академія». К.: Час Друку. 2011. 132 с.
5. Конституційно-правові форми безпосередньої демократії в Україні: проблеми теорії і практики (До 10-ї річниці незалежності України) / За заг.ред. В.Ф. Погорілка. К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. 356 с.
6. ЛеДюк Л. Учасницька демократія: референдуми у теорії та на практиці/ Лоуренс ЛеДюк ; гол. ред. і автор передм. Дж. Перлін ; наук. ред. З. Гриценко ; перекл. з англ. Р. Ткачук. Харків : Центр Освітніх Ініціатив, 2002. 160с.
7. Мохончук Б.С. Виборча система України як конституційно-правовий

	<p>інститут: дис. здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук. 12.00.02. – конституційне право; муніципальне право. Харків. 2017. 216 с.</p> <p>8. Натуркач Р.П., Бисага Ю.М., Белов Д.М. Виборче право в правовій системі України: Монографія. Ужгород: ТІМРАНИ. 2015. 140 с.</p> <p>9. Нестерович В.Ф. Виборче право України: Підручник. Київ. Видавництво Ліра-К. 2017. 504 с.</p> <p>10. Правова культура виборів в Україні: теорія і практика : Монографія / За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. К. : Юридична думка, 2006. 156 с.</p> <p>11. Тодика О.Ю. Народовладдя на трансформаційному етапі розвитку держави і суспільства: Монографія / За ред. О.В. Петришина, д-ра юрид. наук, проф., акад. АпрН України. Х.: Право, 2007. 480с.</p> <p>12. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні. Львів, 2010. 462 с.</p> <p>13. Holly Ann Garnett and Toby S. James. Cyber Elections in the Digital Age: Threats and Opportunities of Technology for Electoral Integrity. Election Law Journal: Rules, Politics, and Policy 2020. URL: https://www.liebertpub.com/doi/10.1089/elj.2020.0633</p> <p>14. Посібник з розслідування виборчих справ: стандарти, техніки та ресурси для розслідування спорів, пов'язаних із виборами (STRIDE) Чед Вікері та Кетрін Еллена / Пер. З англ. І. Бабаніна. Київ: 2021. 162 с.</p> <p>Інтернет джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Президент України URL: https://www.president.gov.ua/ 2. Верховна Рада України URL: http://www.rada.gov.ua 3. Кабінет Міністрів України URL: http://www.kmu.gov.ua 4. Конституційний Суд України URL: http://www.ccu.gov.ua/ 5. Судова влада в Україні URL: http://www.court.gov.ua 6. Єдиний реєстр судових рішень. URL: http://www.reyestr.court.gov.ua
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 88 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <ul style="list-style-type: none"> - знати: понятійно-категоріальний апарат виборчого права; міжнародно-правові стандарти у галузі виборчого права; особливості виборчих систем, які застосовуються в Україні та інших європейських державах; порядок організації та проведення парламентських, президентських та місцевих виборів в Україні. - уміти: аналізувати чинне виборче законодавство України та виборче законодавство держав – членів Європейського Союзу; виявляти існуючі у правовому регулюванні виборчого процесу проблеми та пропонувати шляхи його удосконалення; здійснювати експертизу проектів нормативно-правових актів у галузі виборчого права; забезпечувати дотримання принципів виборчого права усіма суб'єктами виборчого процесу.
Ключові слова	Виборче право, виборчі системи, мажоритарна виборча система, пропорційна виборча система, змішана виборча система.
Формат курсу	Очний та заочний
	Проведення лекцій, практичних занять, виконання письмових робіт та студентського проекту.

Теми	1. Поняття виборів, виборчого права та виборчої системи. Принципи виборчого права 2. Мажоритарні виборчі системи 3. Пропорційні виборчі системи 4. Змішані виборчі системи 5. Аналіз використання виборчих систем в парламентських, президентських та місцевих виборах в Україні 6. Виборчі спори 7. Використання виборчих систем у державах стабільної демократії 8. Використання виборчих систем у нових демократичних державах – членах Європейського Союзу
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру. Комбінована форма здачі модуля (проект та студентське есе).
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують знань з конституційного права України. Бажаним є попереднє вивчення конституційного права зарубіжних країн, конституційного процесуального права.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, практичні заняття, групові проекти, дискусія, інтерактивні методики викладання.
Необхідне обладнання	Наявність проєктора у навчальних аудиторіях. Доступ до інтернету у навчальних аудиторіях. Загальноживані програми та операційні системи.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: <ul style="list-style-type: none"> • практичні заняття (поточний контроль) : 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів: 50; • контрольні заміри (модуль): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100. <p>Письмові роботи: в рамках групової роботи студенти виконують студентський проєкт відповідно до вимог, які містяться у детальних матеріалах курсу, є частиною модуля та оцінюються у максимум 30 балів. Крім цього, студенти виконують есе відповідно до вимог, які містяться у детальних матеріалах курсу, є частиною модуля та оцінюються у максимум 20 балів.</p> <p>Академічна добросовісність: очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недобросовісності. Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі</p>

	<p>студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати практичні заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку чи екзамену.	Окремих питань для підготовки до заліку не передбачено з огляду на специфіку оцінювання навчальної дисципліни.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.